

مولیٰ محسن فیض کاشانی قدس سرہ

گزیدہ راہِ روشن

ترجمہ کتاب

المحجۃ البیضاء فی مناقب الہدایۃ

جلد اول / عبادات

ترجمہ سید محمد صادق عارف

تمخیص محمد علی علی دوست

فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶-۱۰۹۱.
گزیده راه روشن / محسن کاشانی، ترجمه محمد صادق عارف ... [و دیگران]. - مشهد:
بنیاد پژوهشهای اسلامی، ۱۳۸۹.
ج ۴.

ISBN 4 Vol set 978-964-971-303-8 (شابک دوره)

ISBN 978-964-971-396-0 (شابک ج ۱)

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.
کتاب حاضر خلاصه کتاب راه روشن است که آن نیز ترجمه المحجة البيضاء فی تهذیب
الإحیاء است.

۱. اخلاق اسلامی. ۲. عرفان اسلامی. الف. عارف، محمد صادق ۱۲۹۹ - .
مترجم. ب. علی دوست، محمد علی، ۱۳۳۴ - . ج. بنیاد پژوهشهای اسلامی.
د. عنوان.

۲۹۷/۶۱

۲۱۳۲۴۰۶

BP ۲۴۷ / ۶۵ / ۹ م ۳۰۴۲۱۶۱۳۸۹

کتابخانه ملی ایران

گزیده راه روشن

جلد اول: عبادات

مؤلف: محسن فیض کاشانی قدس سره

ترجمه: سید محمد صادق عارف

ویراسته: امیر بونری

تلخیص: محمد علی علی دوست

چاپ اول: ۱۳۸۹ / ۳۰۰۰ نسخه، رقعی / قیمت: ۵۲۰۰۰ ریال

چاپ و صحافی: مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی

بنیاد پژوهشهای اسلامی، مشهد: صندوق پستی ۹۱۷۲۵-۳۶۶

مراکز توزیع:

تلفن و دورنگار واحد فروش بنیاد پژوهشهای اسلامی: ۲۳۳۰۸۰۳

فروشگاههای کتاب بنیاد پژوهشهای اسلامی، مشهد: ۲۳۳۴۹۲۳، قم: ۷۷۳۳۰۴۹

www.islamic-rf.ir

E-mail: info@islamic-rf.ir

حق چاپ محفوظ است

فهرست مطالب

۹		سخن ناشر
۱۱		مقدمه
۱۱		سخن مترجم
۱۲		سخن مصحح و مؤلف

عبادات

کتاب علم (۲۱-۹۷)

۲۱		باب اول - در فضیلت علم
۴۹		باب دوم - دانش های پسنديده و نکوهيده
۶۰		باب سوم - علومی که عامه آن را ستوده می شمارند
۶۴		باب چهارم - مناظره، شرایط و آداب و آفات آن
۷۴		باب پنجم - وظایف معلّم و دانشجو خلاصه می شود
۸۱		باب ششم - آفات علم و نشانه های عالمان دنیا و آخرت
۸۸		باب هفتم - عقل و شرف و حقیقت و اقسام آن

کتاب قواعد عقاید (۹۸-۱۵۲)

۹۹		باب اول - راه های رهایی از بدعت و آسیب های آن
۱۰۱		خردمندترین خردمندان و بهترین دین
۱۰۳		اهل بیت علیهم السلام در قرآن
۱۰۶		باب دوم - توحید

۱۱۱	یگانه بودن خداوند
۱۱۲	بی نظیر بودن خداوند
۱۱۵	خداوند سبحان متکلم است
۱۱۷	خداوند سبحان دارای وحدت معنوی است
۱۱۹	خداوند سبحان قدیم است
۱۲۰	باب سوم - در عدل
۱۲۵	باب چهارم - نبوت
۱۲۷	عصمت پیامبران
۱۳۰	قرآن کلام وحی
۱۳۲	باب پنجم - امامت
۱۳۵	عصمت امام علی
۱۴۶	شمار امامان و نصوص وارده
۱۴۸	باب ششم - معاد

کتاب اسرار طهارت (۱۵۳ - ۱۸۸)

۱۵۳	طهارت
۱۵۶	قسم اول: طهارت از خبیث
۱۶۲	قسم دوم: طهارت از حدّث
۱۶۲	آداب قضای حاجت
۱۶۵	استنجا و آداب آن
۱۶۶	فضیلت مسواک کردن
۱۶۹	وضو و آداب آن
۱۷۲	فضیلت وضو
۱۷۳	غسل
۱۷۵	تیمم
۱۷۶	اسرار طهارت
۱۸۰	زدودن فضولات ظاهر بدن

کتاب اسرار نماز (۱۸۹ - ۲۷۰)

۱۹۰	باب اول - در فضیلت اذان، نماز، سجود، جماعت و.....
۱۹۱	فضیلت اذان.....
۱۹۲	فضیلت نماز واجب.....
۱۹۶	فضیلت نماز جماعت.....
۱۹۹	فضیلت سجود.....
۲۰۲	فضیلت خشوع.....
۲۰۹	فضیلت مسجد و محلّ نماز.....
۲۱۲	باب دوم - اعمال ظاهری نماز.....
۲۲۰	باب سوم - شرایط باطنی اعمال قلب.....
۲۲۰	خشوع و حضور قلب.....
۲۲۴	معانی باطنی نماز.....
۲۲۵	اسباب معانی ششگانه مذکور.....
۲۲۸	داروی حضور قلب.....
۲۳۰	آن چه در هر رکن و شرطی از نماز لازم است.....
۲۳۲	دانستن وقت و حضور قلب در نماز.....
۲۳۳	طهارت.....
۲۳۳	پوشیدن عورت.....
۲۳۵	مکان نمازگزار.....
۲۳۶	رو به قبله بودن.....
۲۳۷	اعتدال.....
۲۳۷	توجه به خداوند.....
۲۳۸	نیت و اخلاص در نماز.....
۲۳۹	تکبیر.....
۲۴۰	شرح معانی نماز.....
۲۴۹	دعای پس از نماز.....
۲۵۳	باب چهارم - امامت و اقتدا.....

باب پنجم - فضیلت جمعه، شرایط، آداب و مستحبات آن	۲۵۵
شرایط نماز جمعه	۲۵۹
آداب جمعه	۲۶۲
باب ششم - نمازهای دیگر	۲۶۴
نوافل یومیه و غیر یومیه	۲۶۶
نوافل غیر یومیه	۲۶۸
چگونگی نماز	۲۶۹

کتاب اسرار زکات (۲۷۱ - ۲۹۰)

باب اول - انواع زکات و اسباب وجوب آن ها	۲۷۴
زکات مال	۲۷۴
نصاب و اندازه زکات	۲۷۴
زکات فطره	۲۷۵
خمس	۲۷۷
شرایط وجوب خمس	۲۷۸
باب دوم - زکات و شرایط آداب ظاهری و باطنی آن	۲۷۹
آداب باطنی زکات	۲۷۹
باب سوم - شرایط گیرنده صدقه و اسباب استحقاق و آداب گرفتن	۲۸۱
آن و بیان اسباب استحقاق	۲۸۱
صفات اصناف هشت گانه	۲۸۲
سهام خمس	۲۸۳
وظایف گیرنده زکات	۲۸۳
باب چهارم - فضیلت صدقه و آداب گرفتن و دادن آن	۲۸۴
پنهان یا آشکار دادن صدقه	۲۸۷
گرفتن صدقه بهتر است یا زکات	۲۸۸
باب پنجم - در زکات بدن	۲۸۹

کتاب اسرار روزه (۲۹۱-۳۰۲)

۲۹۵	باب اول - شرایط، ارکان و آداب روزه
۲۹۸	باب دوم - اسرار و شرایط باطنی روزه
۳۰۰	باب سوم - روزه مستحب و حرام

کتاب اسرار حج (۳۰۳-۳۴۰)

۳۰۴	باب اول - فضایل حج، مکّه، خانه کعبه، ارکان و شرایط آن
۳۰۸	فضیلت خانه خدا و مکّه
۳۱۳	شرایط وجوب، صحت، واجبات، ارکان، موانع و انواع
۳۱۳	حجّ
۳۱۷	محرمات حجّ
۳۱۸	انواع حجّ
۳۱۹	باب دوم - اعمال ظاهری حجّ
۳۳۴	باب سوم - آداب دقیق و اعمال باطنی حجّ
۳۳۵	اعمال باطنی حجّ

کتاب آداب تلاوت قرآن (۳۴۱-۳۷۰)

۳۴۳	باب اول - فضیلت قرآن و قاریان
۳۴۸	نکوهش تلاوت غافلان
۳۵۰	باب دوم - آداب ظاهری تلاوت
۳۶۱	باب سوم - اعمال باطنی تلاوت
۳۶۶	باب چهارم - فهم قرآن و تفسیر آن به رأی

کتاب اذکار و دعوات (۳۷۱-۴۰۱)

۳۷۲	باب اول - فضیلت ذکر طبق آیات و اخبار
۳۷۵	فضیلت مجالس ذکر
۳۷۶	فضیلت تهلیل

۳۷۷	فضیلت اذکار دیگر
۳۸۱	باب دوم - فضیلت دعا و آداب آن
۳۸۴	آداب دعا
۳۹۱	فضیلت صلوات بر پیامبر خدا ۹
۳۹۴	فضیلت استغفار
۳۹۶	باب سوم - دعاهاى مأثور
۳۹۸	فایده دعا

کتاب ترتیب اوراد (۴۰۱ - ۴۲۹)

۴۰۲	باب اول - فضیلت اوراد و ترتیب و احکام آن
۴۰۷	وردها و ترتیب آن ها
۴۱۷	آداب خواب
۴۱۹	اعمالی که ضمن این وردها مستحب است
۴۲۰	اختلاف اوراد بنا بر اختلاف احوال
۴۲۱	باب دوم - فضیلت و چگونگی احیای قیام شب
۴۲۳	فضیلت قیام شب از طریق (اهل سنت)
۴۲۴	فضیلت قیام شب از طریق (شیعه)
۴۲۶	اسبابی که قیام شب را آسان می کند
۴۲۷	لذت شب زنده داری
۴۲۸	طریق تقسیم اجزای شب

سخن ناشر

درباره ارزش و اهمیت کتاب *احیاء علوم الدین* اثر ابو حامد محمد غزالی و تهذیب آن با نام *المحجة البيضاء فی تهذیب الاحیاء* که توسط مرحوم ملا محسن فیض کاشانی به زیور طبع آراسته شد آن قدر نوشته شده است که شاید به بیش از آن نیاز نباشد.

بنیاد پژوهشهای اسلامی که رسالت خود را گسترش معنویت و فرهنگ اسلامی و ترویج معارف اهل البیت علیهم السلام می داند این کتاب ارزنده را با ترجمه مترجمانی توانا در سال ۱۳۷۲ منتشر کرد. تجدید چاپ آن حکایت از استقبال خوب علاقه مندان به اخلاق اسلامی داشت، از این رو اینک با هدف گسترش دامنه مخاطبان، به چاپ و نشر گزیده آن اهتمام ورزیده است.

در این گزیده به چند نکته توجه شده است:

- حذف عبارات مکرر و نزدیک به هم از نظر محتوا.
- ترتیب و تنظیم روایات و مطالب که مواردی فاقد نظم مطلوب بود.
- اختصار و تلخیص آنچه مفصل بیان شده بود.
- ویرایش متن و تطبیق آن با نشر امروزی.
- ذکر منابع و مأخذ، تا آن جا که امکان دست یابی به آن میسر بود.

- تطبیق دوباره ترجمه با متن اصلی.

به امید آن که کاستن حجم از هشت جلد به چهار جلد بتواند گامی در مسیر ترویج اخلاق و آداب اسلامی و مقبول خوانندگان آن باشد.

www.ketab.ir

مقدمه

سخن مترجم

زین الدین ابو حامد محمد بن محمد بن احمد طوسی غزالی ملقب به حجة الاسلام در سال ۴۵۰ هـ.ق در طابران از توابع طوس به دنیا آمد، تا سال ۴۷۸ نزد استادان بسیاری تلمذ کرد و در همین سال به تدریس در نظامیه بغداد مشغول و به مناصب عالی منصوب شد. وی دانشمند فقیه و متکلم برجسته به شمار می آمد که یک باره به صوفی و ارسته ای تبدیل شد. به کشورهای زیادی سفر کرد و اوقات خود را به زهد و ریاضت و تألیف گذراند. سرانجام در سال ۴۹۸ به حجاز رفت و پس از ادای مناسک حج به طوس بازگشت که ارمغان او در این سفر رساله کتاب *احیاء العلوم* بود.

غزالی در اصول اشعری و در فروع شافعی و در طریقت پیر و شیخ ابوعلی فارمدی بوده است. قاضی نورالله شوشتری مؤلف *مجالس المؤمنین* او را شیعه می شمرد لیکن شیعه یا سنی بودن او مورد اختلاف ارباب تراجم است.

کتاب *احیاء العلوم* غزالی از همان زمان تألیف مطمح نظر علما و دانشمندان بوده است. گروهی با آن موافق و دسته ای مخالف بوده اند؛ آن

سان که مخالفان آن را بدعت دانسته و به مبارزه با آن برخاسته‌اند. به هر حال آنچه از بررسی نظریات محققان و صاحب نظران در باره غزالی و آثار او به ویژه *احیاء العلوم* بر می‌آید این است که در روزگاری که تصوف مردود و محکوم بود و صوفیان را ملحد و زندیق می‌گفتند؛ غزالی که پدر و مربی او صوفی بودند با استفاده از دانش وسیع خویش به یاری صوفیان هتافت و با فقه خود و بسیاری احادیث غیر مستند و دیدگاه‌های نامعتبر میان تصوف و فقه پیوند برقرار کرد؛ او به تصوف رنگ اسلامی بخشید و به آراء و افکار صوفیان مشروعیت داد. صوفیان هم از هر مذهب و هر طریقه که بودند او را در سلسله مشایخ خود وارد کردند. والحمدلله اولاً و آخراً.

سخن مصحح و مؤلف

شک نیست سعادت انسان و حیات روحی و قدر و منزلت او بر پایه معیارهای اسلامی به اصول و قواعد و معارفی بستگی دارد که از کتاب خدا و سنت پیغمبر ﷺ اخذ شده است؛ و اسلام است که می‌تواند این هدف‌ها را تأمین و بشر را به سمت زندگی سعادت‌مند و انسانی‌یتی والا و رستگاری جاوید رهبری کند. بعثت خاتم پیامبران ﷺ مکارم اخلاق را به کمال رسانیده و راه‌های خوشبختی را شناسانده است و پیوسته بشر را به سوی صلح و سلامت و سعادت جاوید دعوت می‌کند. بی شک با پندار و ادعا به هیچ یک از این هدف‌ها نمی‌توان رسید و با وهم و خیال نمی‌توان به آن‌ها دست یافت.

دانش، آدمی را به سوی حق رهنمون می‌سازد و پایه‌های سعادت و نیکبختی را برای او برپا و استوار می‌کند؛ او را به صراط مستقیم دلالت و

به راه روشن دعوت می‌کند و به روش اعتدال فرا می‌خواند و به طرق صدق و عدل رهبری می‌کند.

یگانه راه سعادت جاوید همان است که پیامبر بزرگوار صلی الله علیه و آله به امت خود نشان داده و با وصیت های پیاپی خود این راه را هموار ساخته است. وصیت آن حضرت این بود که کتاب خدا و عترت وی جانشین اویند و این دو هرگز از یک دیگر جدا نخواهند شد تا در کنار حوض بر او وارد شوند. هر کس از آن ها پیروی کند هدایت و رشدش یافته و هر کس از راه آن دو منحرف شود گمراه و هلاک شده است. این همان راهی است که به روی خلائق گشوده شده و جز این راهی نیست؛ این همان باب مدینه علم است و بس که هر کس بخواند به این مدینه درآید، باید از دروازه آن وارد شود. در آن جا حقیقت، طریقت، حکمت، فقه عرفان، روایت، درایت، علم، ادب و فضیلت است.

بی جا نیست که پیغمبر صلی الله علیه و آله فرموده است من شهر علم هستم و علی علیه السلام دروازه آن است، من خانه حکمت و علی در آن است. من ترازوی علم هستم و علی دو کفه آن است، من ترازوی حکمت و علی زیانه آن است و پس از من روشنگر رسالت من برای امتم می باشد و امثال این گونه اخبار بسیار است.

هر کسی *المحیة البيضاء* (راه روشن) را بررسی کند میبایستی در آن خواهد یافت که سرشار از موعظه ها و عبرت ها و شواهد مأخوذ از آثار و اخبار صحیح اسلامی است؛ و هم چنین به دروسی عالی درباره منجیات و مهلکات که سالکان راه خدا همواره برای تحصیل آن ها می‌کوشند دست پیدا خواهد کرد.

بر کسی که به این کتاب رو آورد و بخواند بر محتوای آن آگاهی یابد

روشن می شود که در آن بخشی از دانش های سودمند و ضروری است و مؤلف آن ها را از سرچشمه های زلال نقل کرده و از زبان صدق و عدل، یعنی از زبان گویای کتاب خدا و سنت و از ائمه خاندان وحی و رسالت و امامت علیهم السلام اخذ کرده است. ﴿فلن تجد لسنة الله تبديلاً﴾، ولن تجد لسنة الله تحويلاً.﴾

صفحات درخشان المحجة البيضاء (راه روشن) به دست کسی به نگارش درآمده که در علم قوی و راسخ و به وسیله شخصی تهذیب و تنقیح شده که در ولا و محبت خود صادق بوده و خامه دانشمندی این صفحات را رقم زده که از زلال دانش برخوردار و در سلوک راه حق و سیر الی الله آگاه و آرموده بوده و می دانسته است که کار را چگونه باید انجام دهد.

بدیهی است آنچه فیض را موفق ساخت لغزش ها و انحرافات را از سرتاسر الاحیاء بزدايد و اشتباهات و خطاها را از آن دور سازد، تنها توسل او به خاندان پیامبر علیهم السلام و تمسک او به عروة الوثقی دین و ریسمان محکم خداوند بوده و جز پاسخ مثبت وی به ندای حق چیزی او را از آلودگی به ترهات و شبهات مصون نداشته و آنچه وی را به راه رشد و صواب دلالت کرده گام برداشتن در طریق هدایت اهل بیت طاهرين علیهم السلام بوده است. و این همان تفاوتی است که میان احیاء و تهذیب آن، بلکه بین هر کتاب و صحیفه و مقاله ای وجود دارد.

مؤلف المحجة البيضاء

ملا محسن کاشانی معروف به فیض یکی از نوایغ علم در قرن یازدهم هجری است که در قم نشو و نما یافت؛ سپس به کاشان رفت و مدتی در

شیراز از اساتیدی هم چون صدرالدین شیرازی بهره برد. وی در سال ۱۰۹۱ در هشتاد و چهار سالگی زندگی را بدرود گفت و در آن جا به خاک سپرده شد.

اتفاق همه علما بر فضیلت و تقدّم و مهارت مرحوم فیض در علوم مختلف، ما را از سخن گفتن در ستایش او و به کارگیری الفاظ در مدح و تمجید وی بی نیاز می‌کند.^۱

مرحوم فیض در کتاب خود به نام *المحجة البيضاء* که آن را در تهذیب *احیاء العلوم* غزالی تألیف کرده اخبار بسیاری از ائمه اهل بیت علیهم السلام درباره علم اخلاق و شناخت نفس و تربیت آن به گونه‌ای روشن و جالب نقل کرده است و به راستی می‌توان آن را تفسیری بر قرآن و شرحی بر احادیث ائمه علیهم السلام دانست. او در این کتاب به طور تحلیلی از عقاید و آرای غزالی بحث کرده و سپس با استناد به کتاب خدا و سنت پیامبر صلی الله علیه و آله به نقد و تهذیب آن‌ها پرداخته است. بی شک اگر ما او را در فهم آیات قرآن کریم و درک احادیث از منبع وحی با ابو حامد غزالی مقایسه کنیم برتری آشکار او را بر غزالی - با همه شهرت جهانی او و منحصر بودن شهرت فیض به جامعه شیعه - به خوبی احساس می‌کنیم.

تألیفات فیض در فهرست خود نوشت فیض ۱۱۴ اثر ذکر شده که برخی از عناوین آن به طبع رسیده است.

مرحوم فیض در مقدمه کتاب خود می‌نویسد *احیاء علوم الدین* از تصانیف ابو حامد محمد بن محمد غزالی طوسی است، این کتاب اگر چه در همه کشورها مانند خورشید در نیمروز، مشهور و مشتمل بر علوم دینی مهمی است که برای آخرت سودمند می‌باشد و پای بندی به آن‌ها

می تواند مایه رستگاری و رسیدن به درجات عالی اخروی شود، به علاوه آن که از حسن بیان و شیوایی نگارش و زیبایی ترتیب و تدوین برخوردار است؛ لیکن چون غزالی به هنگام نگارش آن بر مذهب (اهل سنت) بوده و هنوز شیعه نشده و این سعادت را خداوند در اواخر عمر به او ارزانی داشته است، چنان که او در کتاب خود به نام *سر العالمین* اظهار کرده و ابن جوزی (بسیط ابن جوزی) حنبلی این امر را گواهی داده است؛ به همین سبب یکی از ارکان مهم ایمان را فرو گذاشته و آن را در این کتاب ذکر نکرده است. این رکن مهم عبارت از شناخت امامان معصوم علیهم السلام است که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله تصحیح به آن ها و قرآن را سفارش فرموده است.

از این رو لازم دیدم آن کتاب را از آنچه مایه عیب و زشتی آن است پاک کنم و تمام مطالب آن را بر اصولی محکم استوار سازم که شک و تردید در آن راه نداشته باشد و در برخی از باب های آن روایات مناسب هر باب را که از اهل بیت علیهم السلام و پیروان آنان نقل شده و از اسرار و حکمی است که به آن ها اختصاص دارد بر آن بیفزایم و بعضی از مباحث آن را با منظم کردن مطالب و حذف زواید خلاصه کنم تا رغبت خوانندگان به مطالعه آن افزون شود. هم چنین لازم دیدم برخی از باب های طولانی آن را به فصل های کوتاه تر تقسیم کنم تا موجب خستگی مطالعه کنندگان نگردد بی آن که در ترتیب ابواب و فصول آن تغییری ایجاد کنم و چیزی از آن ها را مقدم یا مؤخر بدارم - و نیز تا حد امکان در بیان الفاظ و عبارات آن تصرف نکرده ام؛ زیرا عبارات آن در نهایت خوبی و استحکام و متانت و انسجام است و استفاده از چنین کتابی برای خواص و عوام ضروری است، به ویژه در این روزگار که نادانی عمومیت پیدا کرده و گمراهی گسترش یافته است.

این کتاب به چهار بخش تقسیم شده است: بخش عبادات، بخش عادات، بخش مهلکات، بخش منجیات و هر بخش را در ده کتاب و هر کتاب را به چندین باب تقسیم کرده است.

الف: بخش عبادات

- ۱- کتاب علم
- ۲- کتاب قواعد عقاید
- ۳- کتاب اسرار طهارت
- ۴- کتاب اسرار نماز
- ۵- کتاب اسرار زکات
- ۶- کتاب اسرار روزه
- ۷- کتاب اسرار حج
- ۸- کتاب آداب تلاوت قرآن
- ۹- کتاب اذکار و ادعیه
- ۱۰- کتاب ترتیب اوراد در اوقات مختلف

ب: بخش عادات

- ۱- کتاب آداب غذا خوردن
- ۲- کتاب آداب ازدواج
- ۳- کتاب احکام کسب
- ۴- کتاب حلال و حرام
- ۵- کتاب آداب مصاحبت و معاشرت
- ۶- کتاب عزلت

- ۷- کتاب آداب سفر
- ۸- کتاب آداب سماع و وجد
- ۹- کتاب امر به معروف و نهی از منکر
- ۱۰- کتاب آداب معیشت و اخلاق نبوت

ج: بخش مهلکات

- ۱- کتاب شرح شگفتی های دل
- ۲- کتاب ریاضت نفس
- ۳- کتاب آفات شهوت های شکم
- ۴- کتاب آفات زبان
- ۵- کتاب نکوهش خشم، کینه و حسد
- ۶- کتاب نکوهش دنیا
- ۷- کتاب نکوهش ثروت و بخل
- ۸- کتاب نکوهش جاه و ریا
- ۹- کتاب نکوهش کبر و خودپسندی
- ۱۰- کتاب نکوهش غرور

د: بخش منجیات

- ۱- کتاب توبه
- ۲- کتاب صبر و شکر
- ۳- کتاب خوف و رجا
- ۴- کتاب فقر و زهد
- ۵- کتاب توحید و توکل

۶- کتاب محبت، انس، شوق و رضا

۷- کتاب نیت، صدق و اخلاص

۸- کتاب مراقبت و حسابرسی

۹- کتاب تفکر

۱۰- کتاب یادآوری مرگ و آن چه پس از آن گذشت

لازم می دانم از هیئت مدیره محترم بنیاد پژوهشهای اسلامی به ویژه مدیر عامل محترم جناب حجة الاسلام والمسلمین الهی خراسانی و مدیر محترم خدمات پژوهشی جناب آقای دکتر امیر سلمانی رحیمی که پیوسته مشوق این حقیر بودند و نیز از واحد نشر و واحد نمونه خوانی تشکر و قدردانی کنم.

محمدعلی علی دوست